

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาใน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก

มยุรี วิจิตรพวงษา¹ อาจารย์ ดร. สุวพัชร ช่างพินิจ²

และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงทอง ไสยวรรณ²

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการศึกษาพิเศษ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ครูสอนเสริม ประธานกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจำนวน 168 คนและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยในได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านแพทย์ และการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมหรือฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาการด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (2) การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามขั้นตอน และการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT)และ (3)การนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ได้แก่ (1) การจัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจสร้างความตระหนักแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารงานโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT)(2) การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (3) การมีแผนปฏิบัติการเพื่อใช้ในการวางแผนจัดระบบพัฒนาการดำเนินงาน และ(4)การปรับปรุงแบบการนิเทศให้หลากหลายโดยที่ผู้นิเทศมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ

คำสำคัญ: ประกันคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนเรียนร่วม

**Guidelines for the development of educational quality assurance
activities in leading mainstreaming schools under Phitsanulok
primary educational service area**

Mayuree Wijitpongsa¹ Dr. Suwapatchara Changpinit²
and Asst. Prof. Puangthong Saiyawan²

Abstract

This research aims to study and to propose guidelines for the development of educational quality assurance activities in leading mainstreaming schools under the Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area. A total of 168 school administrators, resource teachers and school committee chairman were used as a sample of this study. 7 experts in special education were also interviewed. Research instruments were a questionnaire and an interview protocol. Data were analyzed using means, standard deviations, and content analysis. The results showed that,

1. Three areas of educational quality assurance activities in the leading mainstreaming schools were found to be least practiced, including (1) involvement of medical staff in preparatory and rehabilitation activities for the development of students desirable characteristics; (2) enhancement of knowledge and understanding of the SEAT model on roles and responsibilities of those involved in implementation process; and (3) supervision and monitoring of teaching and learning in the schools.

2. Guidelines for the development of educational quality assurance activities included (1) providing a workshop to enhance awareness and understanding among all involved parties and to prepare for them on teaching and learning, and administration using SEAT model; (2) enhancement of collaboration among all involved agencies; (3) drawing up action plan for developing the implementation system; and (4) employment of various forms of supervision by those who are acknowledge for special education.

KEYWORDS : educational quality assurance, mainstreaming schools

บทนำ

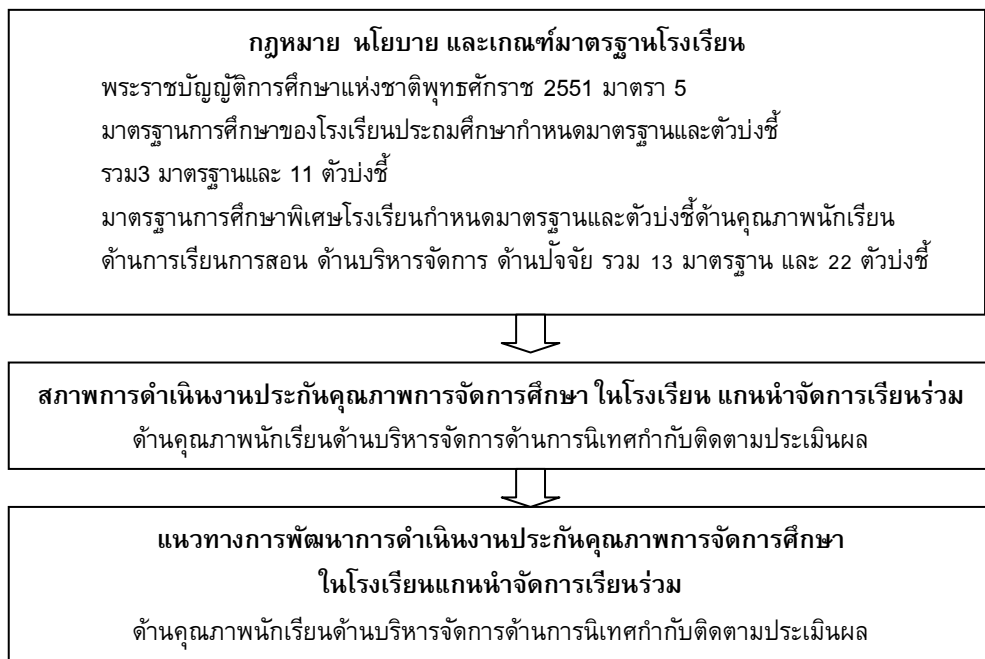
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดระบบและปัจจัยที่มีคุณภาพที่ดี เอื้อและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 :7) การจัดระบบโครงสร้างของกระบวนการจัดการศึกษาโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาไว้เพื่อให้สถานศึกษาสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจากการประเมินผลการปฏิรูปที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จบางเรื่องแต่เรื่องที่ต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ในสาขาวิชาหลักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพครู การบริหารจัดการ แนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง (พ.ศ. 2552-2561) จึงมีเป้าหมายในพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กพิเศษและเด็กด้อยโอกาสให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสอง (พ.ศ.2549-2551) ระดับปฐมวัยและขั้นพื้นฐานได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อสถานศึกษาด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลกสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองเขต 1 ร้อยละ 47.41 เขต 2 ร้อยละ 44.09 เขต 3 ร้อยละ 9.52 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552 : ๖1-33)จากสรุปผลการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองเจ็ดบาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต 1 มีข้อเสนอแนะควรมีการประเมินเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพื่อสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการได้ (พิมพ์ประกาย ศรีไตรรัตน์, 2551 : 1) และงานวิจัยการศึกษารูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษเพื่อนักเรียนพิการ โดยโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเขตตรวจราชการที่ 14 มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อนักเรียนที่มีความบกพร่อง (วิชัยชัยโกศล, 2552 : บทคัดย่อ)

จากสภาพความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนนวดยาง (มีมานะวิทยา) ซึ่งเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้การวิเคราะห์การสรุปตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา มาตรฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมาตรฐานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมเป็นแนวทางในการศึกษาสภาพและหาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งนี้ผลการวิจัยจะสะท้อนสภาพความเป็นจริงของการดำเนินการซึ่งจะเป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกให้มีคุณภาพตลอดจนให้บรรลุตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่อง พ.ศ. 2551 ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จากการวิเคราะห์การสรุปตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา มาตรฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมาตรฐานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมนั้นซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก จำนวน 70 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก จำนวน 42 โรงเรียนได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยจับฉลากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงสำหรับผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้สอนเสริมโรงเรียนละ 2 คนและประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอนเสริม ประธานกรรมการสถานศึกษา โดยประเมินสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 3 ด้าน คือ

1. **ด้านคุณภาพนักเรียน**นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนและนักเรียนทั่วไปนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2. **ด้านบริหารจัดการ**จัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง สำนักงานเขตพื้นที่กับศูนย์การศึกษาพิเศษและโรงเรียนการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)การบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรการพัฒนาสื่อ/นวัตกรรม/เทคนิควิธีการ การจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทการส่งเสริม สนับสนุนการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนที่มี

ความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล/องค์กรบุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเผยแพร่ผลงานรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยและนำมาสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดครอบคลุมองค์ประกอบมาตรฐาน ข้อคำถามทั้งหมด 70 ข้อ

2. นำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอแนะปรับปรุงพร้อมผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruent) ข้อคำถามโดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 ถึง 1.00 ขึ้นไป ได้ข้อคำถาม 47 ข้อ

3. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัยที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 และนำมาปรับปรุงแก้ไขเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสานงานโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ขอหนังสือจากสำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พร้อมส่งแบบสอบถาม และเมื่อโรงเรียนส่งกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายระดับการปฏิบัติ ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด พิษณุโลก ศึกษาพิเศษ นักวิชาการ ผู้บริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 70 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้โดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ ที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้บริหารที่บริหารงานประสบผลสำเร็จและมีผลงานดีเด่นจำนวน 3 คน นักวิชาการ/อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน รวมจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านคุณภาพนักเรียนด้านบริหารจัดการด้านการศึกษา กำกับ ติดตาม ประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 โดยนำข้อมูลมาจัดเรียงลำดับแต่ละด้านแล้ว คัดเลือกข้อคำถามที่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยหรือน้อยที่สุด และหรือ 3 อันดับสุดท้ายของแต่ละด้านมาสร้างแบบสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุม สภาพและแนวทางพัฒนาทั้ง 3 ด้าน เขียนข้อคำถามหรือรายการที่ต้องการสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขและให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ไปยังผู้บริหาร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ศึกษาพิเศษ นักวิชาการ/อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา รวม 7 คน
2. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยนำเสนอข้อมูลสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษา และสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

ผู้บริหาร ครูสอนเสริม ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานด้านคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.87$) สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เรียงค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย คือ แพทย์ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{x} = 2.01$) โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{x} = 2.38$) และโรงเรียนมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{x} = 2.49$)

2. ด้านบริหารจัดการ

ผู้บริหาร ครูสอนเสริม ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานด้านบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.71$) สภาพการดำเนินงานน้อยเรียงค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมและบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยใช้โครงสร้างชี้ที่ ($\bar{x} = 2.31$) โรงเรียนดำเนินงานตามขั้นตอนการบริหารงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ที่ ($\bar{x} = 2.33$) โรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชี้ที่ อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 2.36$)

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ประเมินผล

ผู้บริหารโรงเรียน ครูสอนเสริม ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานด้านการนิเทศ กำกับ ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) สภาพการดำเนินงานน้อย เรียงค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย คือ เขตพื้นที่ฯ นิเทศติดตามการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.21$) ศูนย์การศึกษาพิเศษนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.30$) ผู้บริหารนิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษของครูในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.45$)

แนวทางพัฒนาพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

1.1 โรงเรียนควรดำเนินการประสานงานกับทางโรงพยาบาล สถานพยาบาล ขอความร่วมมือพร้อมทั้งมีข้อมูล ประวัติพฤติกรรมของเด็ก ที่จะทำให้แพทย์วินิจฉัยความบกพร่อง และลงรายละเอียดที่จะนำมาพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว เพราะแพทย์ทางด้านนี้มีน้อย หรือแนะนำ ผู้ปกครองที่สามารถนำเด็กไปรับ การตรวจกับโรงพยาบาลนอกเขตบริการที่แพทย์สามารถ วินิจฉัยได้

1.2 การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมหรือฟื้นฟูสมรรถภาพโรงเรียนควรดำเนินการ ตามกระบวนการของแผนงานมีผู้รับผิดชอบ โดยการประสานงานความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นการพัฒนาต้องมีทักษะเทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยสร้างตระหนักกับบุคลากรในโรงเรียน สิ่งที่สำคัญคือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนปกติและหน่วยงานในชุมชนต้องเห็นความสำคัญ มีความรู้ ความเข้าใจ พร้อมช่วยเหลือ ดูแลพัฒนาฟื้นฟูด้วยกัน

1.3 โรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็ก ปกติ ในรูปแบบกิจกรรมรวมหรือสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการจัดประสบการณ์ การแสดงออกทางคุณธรรมที่ดีมีการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจ และแบบการประเมินควรแตกต่างจาก เด็กปกติด้วย

2. ด้านบริหารจัดการ

2.1 การดำเนินงานพัฒนาด้านบริหารจัดการผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ ความเข้าใจ อย่างชัดเจน มีแผนการดำเนินการโดยใช้การจัดอบรม สัมมนา ศึกษาเอกสาร ศึกษา ดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ รูปแบบการจัดอาจจะรวมตัวกันในระดับกลุ่ม พร้อมกับควรมีการ คัดเลือกตัวอย่างโรงเรียนที่บริหารจัดการดีเด่นตามโครงสร้างชี้

2.2 ควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มอบหมายงาน ทำความเข้าใจ กับบุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางกิจกรรมพร้อมดำเนินงานใน ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณสนับสนุน พร้อมทั้ง นิเทศ ติดตาม สรุป ประเมินผล

2.3 ควรมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้มีส่วนร่วม ในการบริหารงานใช้รูปแบบโครงสร้างชี้ หรือบูรณาการ เพื่อการดำเนินการให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล

3.1 การกำหนดผู้รับผิดชอบระดับเขต ควรมีความเชี่ยวชาญ หรือมีความรู้ด้าน การศึกษาพิเศษ เพื่อการออกนิเทศและให้ความรู้ความเข้าใจโรงเรียนเรียนร่วม

3.2 การนิเทศควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอ Best Practice โรงเรียนเครือข่ายมีการเหย้าเยือน เสนอแนวคิด มีเว็บไซต์ หรือจดหมายข่าว

3.3 ศูนย์การศึกษาพิเศษควร ออกนิเทศเฉพาะโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมปีละครั้ง เพราะบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจแนวทางแก้ไขเด็กที่มีความบกพร่องโดยตรง

3.4 โรงเรียน เขตพื้นที่ฯและศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการประสานงานกันด้านการฝึกอบรม พี่นุฟ และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาเด็กในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

3.5 ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมควรได้รับการพัฒนาเทคนิค การบริหารงาน การนิเทศ ติดตาม เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศจากทีมบริหารโดยตรง มีปฏิทินในการนิเทศ และนำการนิเทศไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของแพทย์ในการรับรองในความบกพร่องแต่ละด้านของเด็กแต่ละประเภทเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนและจัดขอ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน และแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้มีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้การได้รับการวินิจฉัยล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้บริหารคนที่ 1 (สุรเชษฐ์ เรือนก้อน : 2554 (สัมภาษณ์)) แพทย์ พยาบาลนักกายภาพบำบัดมีความจำเป็นมากกว่าครูในด้านความรู้ความสามารถ วิธีการรวมทั้ง ทักษะ และเทคนิคทำให้ผู้ปกครองเชื่อมั่นเกิดการยอมรับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ เทียมวงศ์ (2549 : 197) ได้กล่าวว่าจากการวิจัยโรงเรียนเรียนร่วมทั่วไปที่เป็นปัญหาสูงสุดคือการประสานกับนักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด เพื่อช่วยแนะนำครู ผู้ปกครองมีน้อยและการดำเนินการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสอดคล้องกับคำกล่าวของ นางลักษณ์ มีศิลป์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าปัญหาในการวางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเตรียมความพร้อมและหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน และตรงงานวิจัยของ อุดลศักดิ์ สุนทรโรจน์ (2552 : 147) ที่พบว่าครูผู้สอน มีปัญหา การดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมและหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน เพื่อการเรียนร่วมในด้านการฟื้นฟู พร้อมกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น สอดคล้องกับ

คำกล่าวของ จารึก โกษาพงษ์ (2545 : 83) ที่พบว่ามีปัญหาด้านผู้เรียนเกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่ดีของเด็กพิเศษเรียนร่วม

2. ด้านบริหารจัดการ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านการบริหารจัดการพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการน้อยในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมและบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสุทธิวรรณ ยิ้มสมบูรณ์ (2545 : 149) ได้ศึกษาปัญหา พบว่า การดำเนินการศึกษาพิเศษในด้านการจัดการเรียนไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับน้อย พร้อมกับการดำเนินงานตามขั้นตอนและการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพจน์ ตันติปัญจพร (2550: 9,15) ปัญหาของการบริหารจัดการเรียนร่วมอยู่ที่กระบวนการทำงานในสถานศึกษาและการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องไม่ได้รับการส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนร่วมเท่าที่ควรนั้นในการดำเนินการตามขั้นตอนที่ประสบผลสำเร็จและการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยใช้โครงสร้างซีท

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ และผู้บริหารโรงเรียน ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอาจารย์สาขาบริหาร (นิคม นาคอ้าย : 2554 (สัมภาษณ์)) ผู้ที่ออกนิเทศบางคนไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการศึกษาพิเศษจึงไม่ค่อยได้ออกนิเทศ และให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนร่วมได้ถูกต้องและสอดคล้องกับคำกล่าวของ ผู้บริหารคนที่ 1 (สุรเชษฐ์ เรือนก้อน : 2554 (สัมภาษณ์)) ผู้บริหารโรงเรียนจะนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากจะไม่ให้ความสำคัญกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ ผู้บริหารคนที่ 3 (อภิศักดิ์ ฟองจางจาง : 2554 (สัมภาษณ์)) การออกนิเทศของระดับเขตพื้นที่ฯ ไม่มีประเด็นของการจัดการเรียนร่วมมานิเทศติดตามด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนร่วมควรต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทั้ง ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานในกระบวนการ ขั้นตอนการบริหารงานจัดการเรียนร่วมให้ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นครู ผู้ปกครอง แพทย์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัดเห็น ความสำคัญของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเข้ามามีส่วนร่วมดูแลในการจัดการเรียนร่วม มากขึ้น

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรมีการประสานงานกับศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนเกี่ยวกับการจัด การศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานและแต่งตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่ นี้เทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพื่อเป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการนี้เทศ ติดตามประเมินผลการบริหารงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนร่วม เพื่อประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมที่มี จำนวนมากขึ้นและเกณฑ์มาตรฐานการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานได้มีการเปลี่ยนแปลงเริ่มใช้ใหม่ปีการศึกษา 2555

เอกสารอ้างอิง

- จารึก โกษาพงษ์. (2545). สภาพปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิคม นาคอ้าย. (2554 : สัมภาษณ์) อาจารย์สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพิบูลสงคราม สัมภาษณ์วันที่ 14 ธันวาคม 2554.
- นงลักษณ์ มีศิลป์. (2548). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐาน การศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปฏิรูปการศึกษา,สำนักงาน. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พิมพ์ประกาย ศรีไตรรัตน์. (2551). รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมโดยใช้ SEMTHA โรงเรียนบ้านหนองเจ็ดบาท. เข้าถึงได้จาก www.kroobannok.com สืบค้น 27 สิงหาคม 2553.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2552). รายงานการประเมิน
คุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2.

กรุงเทพฯ :

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-
2561). เข้าถึงได้จาก <http://www.onec.go.th> สืบค้น 27 สิงหาคม 2553.

วิชัย ชัยโกศล. (2552). การวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการ
การศึกษาพิเศษเพื่อนักเรียนพิการโดยโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน

ร่วม เขต

ตรวจราชการที่ 14. ปีงบประมาณ 2552.

วีระพงษ์ เทียมวงศ์. (2549). การศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา
รูปแบบการเรียนร่วมตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วีระพงษ์ ตันติปัญจพร. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหาร โรงเรียนแกนนำ
จัดการเรียนร่วม ในจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

สุเชษฐ์ เรือนก้อน. (2554: สัมภาษณ์) (ผู้บริหรคนที่ 1 สัมภาษณ์วันที่ 12 ตุลาคม 2554)

สุทธิวรรณ ยิ้มสมบุญ. (2545). แนวทางบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วมระดับ
ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี.

อดุลยศักดิ์ สุนทรโรจน์. (2552). ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

บริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อภิศักดิ์ ฟองจางวาง. (2554: สัมภาษณ์) (ผู้บริหรคนที่ 3 สัมภาษณ์วันที่ 20 ตุลาคม 2554)